

o bezvadný dluhopis, bylo by na žalované obci, by prokázala neplatnost usnesení, jež zavdalo podnět k sepsání dluhopisu. Bez významu pro spor je poukaz žalované obce na donucení, jež vykonaly na ni podle jejího tvrzení třetí osoba, t. j. správní úředník, a jež podle §u 875 obč. zák. netýče se žalující banky, pokud nebyla tvrzena její účast anebo vědomost. Také nedošlo k zpětvzetí žaloby vzhledem ke sporné částce, a to pro nesouhlas zástupce žalované obce. Žalující banka prokázala podle skutkových zjištění převzatých odvolacím soudem, že k usnesení o sporné zápůjčce došlo na schůzi obecního výboru dne 16. června 1917, u přítomnosti osmi členů výboru, tudíž dvou třetin všech členů, kterýž počet dle zákona stačí. Nižší soudy zjistily tak na základě obecního protokolu tím způsobem, že přihlédly k podpisům připojeným k protokolu sepsanému o předchozí schůzi dne 6. března 1917, jak bylo již shora vyloženo. Soud první stolice vyloučil však z tohoto počtu nadučitele P-a z důvodu § 46 obecn. zřiz. Dovolací soud souhlasí v tomto směru s odchýlným názorem odvolacího soudu. Jediná skutečnost, že onen člen, jako sběratel úpisů válečných půjček, ustanovený k tomu politickou správou, očekával z úpisu válečné půjčky u žalující banky od ní provisi, nestačí ani podle §u 46, přes jeho širší význam, než jak předpokládá odvolací soud, k přesvědčení, že porada a usnesení o sporné zápůjčce týkaly se soukromých jeho práv. Rozhodným je tu skutkové zjištění procesního soudu, jež nebylo napadeno, a podle něhož nebyl onen člen se žalující bankou v poměru, jenž by zakládal ať smluvní anebo vůbec nějaký nárok na provisi. Nebylo ani tvrzeno, že mu banka provisi slíbila, a nestačí, že mu provisi vyplatila po úpisu předchozí půjčky, —neboť ani tím nevzniklo mu právo na provisi. Účast onoho člena nebyla tudíž na úkor platnosti usnesení.

Čís. 5689.

Nedošlo k přeměně pohledávky, byla-li dána směnka jen ku zajištění pohledávky ze zápůjčky. Změna nastala jen potud, že dlužník byl povinen dluh zaplatiti jen proti vydání směnky, jinak byl však povinen dluh žalobci přinést i. V tom, že složil dluh v cizí měně na soudě v době, kdy cizí měna byla již znehodnocená, nezbavil se následků prodlení. Prodlevší dlužník jest povinen nahraditi věřiteli škodu z poklesu kursu cizí měny.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1926, Rv I 1740/25.)

Žalobě o zaplacení 24.000 Kč procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Co se týče právního posouzení věci (503 čís. 4 c. ř. s.) jest dovolání opodstatněno. Otec žalobcův Arnošt M., jehož dědicem jest žalobce,

zapůjčil, jak jest nesporno, dne 17. července 1920 žalovanému 20.000 marek. Žalovaný nezaplatil v čase dospělosti, t. j. 15. ledna 1921, zápůjčku a žalobce, protože zatím nastalo úplné znehodnocení marky, nastupuje na žalovaného z důvodu jeho prodlení v placení o zaplacení hodnoty zapůjčených 20.000 m ke dni splatnosti zápůjčky v československých korunách, t. j. částky 24.400 Kč, kterážto odpovídá podle kursu, jak je nesporno, částce 20.000 marek ke dni 15. ledna 1921. Odvolací soud tento nárok žalobcův zamítl. Žalovaný totiž podepsal jako příjemce Arnoštu M-ovi jako vystaviteli směnku ze dne 15. července 1920, splatnou dne 15. ledna 1921, a odvolací soud pohlížel proto na žalobcovu pohledávku jako na dluh směnečný a protože směnka, jak jest nesporno, nebyla žalovanému presentována a vůbec proti němu uplatněna, uznal, že žalovaný, ježto k prodlení směnečného dlužníka jest nutna presentace směnky (zásada čl. 39, 41 a 42 směn. řádu) žalovaný pak zatím dne 18. května 1922 částku 20.000 m. s úroky složil na soudě (§ 1425 obč. zák.), není v prodlení a tudíž ani povinen náhradou škody, t. j. zažalovanou částkou. Právem napadá žalobce toto stanovisko odvolacího soudu jako mylné. Nebylo tvrzeno, naopak žalovaný v dovolací odpovědi uznává, že směnka nebyla dána žalobci na místě placení, nýbrž jen k zajištění, nedošlo tedy k přeměně pohledávky žalobcovy (§ 1376 obč. zák.) a původní dluh žalovaného ze zápůjčky trval dále. Směnka pro dluh ze zápůjčky měla jen ten význam, že žalovaný nebyl povinen tento dluh zaplatiti leč proti vydání směnky, jinak, zejména jako dluh na přínos zůstal dluh ze zápůjčky nedotčen. Žalovaný měl tudíž ke dni splatnosti zaplacení dluhu žalobci pokud se týče jeho otci nabídnouti a neučinil-li toho a dluh nezaplatil po případě u soudu nesložil, ocitl se v prodlení. Směnka měla tedy jen ten význam, že kdyby byl žalovaný s dluhem v čas splatnosti k věřiteli přišel a placení nabízel proti vrácení směnky, věřitel však směnku by byl vrátiti nechtěl nebo nemohl, nebyl by upadl v prodlení. K tomu ale nedošlo, když žalovaný dluh nepřinesl. Následek toho (§§ 1295, 1323 obč. zák.) jest, že musí nahradit škodu jeho prodlením žalobci způsobenou, t. j. nahraditi mu, co mu ušlo, že mu včas 20.000 marek nebylo zaplaceno. Škoda ta činí 24.400 Kč, neboť tolik byl by žalobce měl, —kdyby v době splatnosti 20.000 m. přeměnil na tuzemskou měnu. Poukazuje-li žalovaný k tomu, že nabízel v prosince 1921 žalobci dlužných 20.000 m a že je pak 18. května 1922 složil na soudě a že žalobce následkem toho byl v prodlení, pročť že on nese pokles marky, není tomu tak. Věřitel není povinen (§§ 1413 a 1415 obč. zák.) přijmouti méně, než nač má nárok, a žalovaný, nabízeje, pokud se týče složiv k soudu 20.000 M., nenabízel a nesložil, co byl dlužen, neboť marka v době, o kterou jde, jak nesporno, byla již znehodnocena.

Čís. 5690.

Nárok vdovy po ambulančním poštovním úředníku, jenž byl při železniční nehodě ve službě usmrčen, na náhradu škody, jest uplatňovati pořadem práva.